

Л. С. Безугла,
кандидат наук з державного управління,
ORCID 0000-0002-6520-4325,
Дніпровський державний аграрно-
економічний університет, м. Дніпро

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ЕКОТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В РЕГІОНІ

Постановка проблеми. На даний час актуалізуються проблеми формування екотуристичної інфраструктури як важливої складової системи управління розвитком екотуризму та дієвої форми партнерства всіх учасників ринку туристичних і супутніх послуг. І, в першу чергу, це стосується правових аспектів.

Встановлено, що розвиток екотуристичної діяльності в регіонах України гальмується множиною бар'єрів, ключовими з яких є інституційні, що пов'язані з недосконалою законодавчою та нормативно-правовою базою, відсутністю Закону України «Про сільський зелений туризм», Концепції створення екотуристичних кластерів в Україні, стратегічних документів функціонування об'єктів регіональної екотуристичної інфраструктури.

Узагальнення діючих законодавчих і нормативно-правових актів, які регулюють діяльність у туристичній сфері в Україні, показало, що більшість документів не кореспондують один з одним, відсутня їх відповідність сучасним умовам господарювання.

У зв'язку з цим виникла необхідність удосконалення нормативно-правового забезпечення формування й розвитку екотуристичної інфраструктури з урахуванням регіональної складової.

Аналіз останніх публікацій і досліджень. Узагальнення наукової літератури показує, що вчені приділяють значну увагу проблемам і перспективам розвитку туристичного бізнесу. Як наголошено у роботі [1], «...туристичний бізнес вважається одним з найприбутковіших у світі... Туристський сектор як стратегічний вид діяльності знаходиться у сфері пріоритетного розвитку багатьох країн і територій».

Т. Шелемєтьєва і В. Зайцева [2] розробили методику оцінювання розвитку туризму, орієнтовану на концептуальну модель планування та розвитку людських ресурсів у туризмі, шляхом введення агрегованого показника – індексу розвитку людських ресурсів туризму. У роботі [3] Т. Шелемєтьєвою та С. Булатовим обґрунтовано необхідність створення в Україні туристичних інформаційних центрів як одного з важливих інструментів інформаційної підтримки розвитку сучасного туризму та просування національного туристичного продукту.

Для забезпечення розвитку сільського зеленого туризму науковцями обґрунтовано теоретичні поло-

ження й розроблено механізми, серед яких організаційно-економічні, фінансові, маркетингові тощо. Так, О. Лукомською [4] проаналізовано різні наукові підходи до визначення поняття «сільський зелений туризм», виділено спільні й відмінні ознаки, охарактеризовано принципи та функції сільського зеленого туризму.

Н. Кузьо і Н. Косар у роботі [5] уточнили сутність і характеристики продукту у сфері сільського зеленого туризму і на підставі проведеного інтернет-опитування визначили потреби та вподобання споживачів цього виду туризму та невисоку поінформованість потенційних клієнтів.

О. Туєвою [6] досліджено проблемні питання правового регулювання сільського зеленого туризму й обґрунтовано необхідність удосконалення законодавства щодо стандартизації, державної підтримки та стимулювання розвитку сільського зеленого туризму.

Як стверджує К. Ніколаєв у монографії «Екологізація та розвиток сільського зеленого туризму в Україні», «...на сьогоднішній день відсутні цільові нормативно-правові акти, які б могли повністю регулювати ряд відносин, що складаються в процесі реалізації туристичних послуг. Також відсутні плани та програми щодо комплексного розвитку екотуристичних зон і регіонів... Існуючі законодавчі акти в області туризму та сільськогосподарської діяльності, на жаль, не здатні врегулювати особливості функціонування та організації сільського туризму, а також відносини, що виникають між суб'єктами господарювання, туристами та державою» [7, с. 28, 29].

Ця стаття є продовженням наукових розробок у напрямі обґрунтування концептуальних положень щодо формування й розвитку екотуристичної інфраструктури в контексті модернізації регіонів України. У попередніх дослідженнях [8-12] виявлено соціально-економічні аспекти, передумови й особливості розвитку екологічного туризму; здійснено факторний аналіз потенціалу екотуризму з використанням економіко-математичного інструментарію; надано пропозиції щодо активізації інноваційного розвитку регіональної системи екологічного туризму на засадах підприємництва.

Разом з тим, незважаючи на таку пильну увагу до окресленої проблеми з боку вчених, подальших

наукових досліджень потребують правові засади регулювання створення й функціонування екотуристичної інфраструктури в регіонах України та інституційні й фінансові механізми їх реалізації. Це й обумовило тематику обраного дослідження.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є аналіз й узагальнення чинного законодавчої бази з регулювання розвитку туристичної сфери в Україні та розроблення пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правового забезпечення формування й функціонування екотуристичної інфраструктури регіону (на прикладі Дніпропетровської області).

Виклад основного матеріалу дослідження. На даний час розвиток сільського зеленого (екологічного) туризму в Україні регламентується Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Законами України «Про туризм», «Про особисте селянське господарство», «Про внесення змін до Закону України «Про особисте селянське господарство» щодо розвитку сільського та екологічного (зеленого) туризму», «Про зайнятість» тощо.

У ст. 399 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС [13] зазначено про співробітництво у сфері туризму з метою зміцнення розвитку конкурентоспроможної туристичної галузі як генератора економічного зростання і стимулювання економіки, зайнятості та валютних надходжень. Ст. 401 Угоди визначає напрями цієї співпраці, серед яких: встановлення стратегічного партнерства між державними, приватними та суспільними інтересами задля забезпечення сталого розвитку туризму; просування туристичних продуктів і ринків, інфраструктури, людських ресурсів та інституційних структур; імплементація ефективних політик і стратегій, зокрема відповідних правових, адміністративних та фінансових аспектів. У ст. 404 Глави 17 «Сільське господарство та розвиток сільських територій» йдеться про обмін знаннями і найкращими практиками щодо політики розвитку сільських територій з метою сприяння економічному добробуту сільських громад і механізмів підтримки політики у сфері сільського господарства та розвитку сільських територій.

Аналіз діючої нормативно-правової бази показав, що в Законі України «Про туризм» [14] екологічний (зелений) і сільський туризм включено до організаційних форм і видів туризму (ст. 4) і визнано основним пріоритетним напрямом державної політики в галузі туризму (ст. 6). Про туристичну інфраструктуру зазначено у:

ст. 9 «Повноваження Кабінету Міністрів України в галузі туризму» – сприяння розвитку туристичної індустрії та створенню ефективної туристичної інфраструктури;

ст. 10 «Повноваження центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сфері туризму та курортів» – участь у розробці програм облаштування транспорт-

них магістралей об'єктами туристичної інфраструктури;

ст. 11 «Повноваження місцевих державних адміністрацій, виконавчих органів місцевого самоврядування в галузі туризму» – сприяння туристичній діяльності у своєму регіоні і створенню сучасної туристичної інфраструктури;

ст. 19 «Встановлення категорій об'єктам туристичної інфраструктури» – присвоєння категорії якості та рівня обслуговування.

Однак у даному законодавчому документі нічого не сказано про різновиди туристичної інфраструктури, а саме про екотуристичну інфраструктуру.

У Законі України «Про особисте селянське господарство» [15] лише у наведеному термінологічному апараті згадується про сільський зелений туризм при визначенні поняття «особисте селянське господарство». Разом з тим, не відсутнє трактування терміна «сільський зелений (екологічний) туризм».

У ст. 16 Закону України «Про зайнятість» [16] йдеться про забезпечення реалізації політики у сфері зайнятості населення шляхом розвитку сільського аграрного туризму. У ст. 15 визначено мету державної політики у сфері зайнятості населення, яка полягає у сприянні зайнятості населення, у тому числі в сільській місцевості та на депресивних територіях.

Крім цього, Постановами Кабінету Міністрів України від 15.03.2006 року № 297 було затверджено порядок надання послуг з тимчасового розміщення (проживання), а від 29.07.2009 року № 803 – порядок встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання). Однак не було розроблено механізми функціонування цих об'єктів екотуристичної інфраструктури.

Варто зазначити, що у законодавстві України були спроби визначення правових засад розвитку сільського зеленого (екологічного) туризму та функціонування об'єктів інфраструктури. Так, у 2017 році було розроблено законопроект «Про внесення змін до Закону України «Про особисте селянське господарство» щодо розвитку сільського та екологічного (зеленого) туризму» [17]. Це обумовлено законодавчою ініціативою, метою якої було юридичне визначення поняття сільського зеленого туризму, і тим самим чітке розмежування підприємницької та непідприємницької діяльності в туристичній сфері, що здійснюється в сільській місцевості, а також забезпечення державної підтримки цієї форми діяльності сільських мешканців шляхом організації для них фахової підготовки та перепідготовки членів особистого селянського господарства у сфері сільського зеленого туризму.

У даному законопроекті запропоновано:

замінити у частині першій ст. 1 слова «сільського зеленого» словами «сільського та екологічного (зеленого)»;

частину першу ст. 7 доповнити абзацом такого змісту: «надавати послуги у сфері сільського та екологічного (зеленого) туризму, а саме послуги з організації дозвілля та заходів, пов'язаних із місцевими звичаями і традиціями гостинності, заходів рекреаційного та оздоровчого характеру відповідно до природно-рекреаційного потенціалу місцевості, особливостей її культурної, історичної та етнографічної спадщини»;

у частині четвертій ст. 10 абзац шостий доповнити словами «у тому числі щодо надання послуг у сфері сільського та екологічного (зеленого) туризму»;

ст. 10 доповнити абзацом такого змісту: «у розвитку сільського та екологічного (зеленого) туризму шляхом здійснення заходів з благоустрою сіл та підвищення їх туристичної привабливості».

Для цього 23 травня 2017 року було схвалено Постанову Верховної Ради України «Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до Закону України «Про особисте селянське господарство» щодо розвитку сільського зеленого туризму». Але цей законодавчий документ так і не було прийнято.

На виконання пунктів 21, 29 Плану заходів з реалізації Концепції розвитку сільських територій, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19.07.2017 року № 489-р, затверджено План заходів Міністерства аграрної політики та продовольства України щодо розвитку сільського зеленого та еногастрономічного туризму на сільських територіях на період до 2020 року [18]. Серед ключових заходів визнано такі: розроблення пропозицій щодо законодавчого унормування питання розвитку сільського зеленого туризму на сільських територіях; удосконалення механізмів стимулювання розвитку диверсифікації бізнес-можливостей у сільській місцевості; сприяння: маркетинговій діяльності агротуристичних господарств; реалізації проекту секторальної підтримки Європейського Союзу «Розвиток сільського підприємництва та інфраструктури агротуристичного кластера «ГорбоГори» (Львівська область); реалізації проекту «Зелені Шляхи» (Greenways) у Сумській області для забезпечення сталого розвитку сільських територій; залученню міжнародної технічної допомоги з питань, що стосуються розвитку сільського зеленого туризму на сільських територіях; у проведенні курсу дистанційного навчання «Організація зеленого туризму» в рамках реалізації проекту «Створення Всеукраїнського мережевого бізнес-інкубатора для диверсифікації сільського виробництва і розвитку кооперації у сільській місцевості».

Разом з тим, незважаючи на деякі позитивні тенденції у законодавстві України з регулювання розвитку сільського зеленого (екологічного) туризму, все ж таки існують проблеми недостатньо ефективного нормативно-правового забезпечення у цьому напрямі. У законодавчих і нормативно-право-

вих актах України відсутні визначення понять «екотуристична діяльність» і «екотуристична інфраструктура». Не прописано загальних засад функціонування та розвитку екотуристичної інфраструктури як складової туристичної системи на національному й регіональному рівнях. Не визначено належних інституційних умов формування об'єктів екотуристичної інфраструктури в регіонах України.

На основі узагальнення регіональних програмних документів на прикладі Дніпропетровської області встановлено, що у Програмах розвитку малого й середнього підприємництва в Дніпропетровській області на 2019-2020 роки, зайнятості населення на 2012-2022 роки, підтримки агропромислового комплексу у 2017-2021 роках не йдеться про розвиток екотуризму й створення об'єктів екотуристичної інфраструктури.

Лише Перелік завдань і заходів Програми розвитку туризму у Дніпропетровській області на 2014-2022 роки включає пріоритетне завдання «Розвиток туристичної інфраструктури», яке реалізується через сприяння відкриттю та облаштуванню сільських садиб, а також вжиття заходів, спрямованих на розвиток сільського і агротуризму в Покровському районі.

У Стратегії розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року йдеться про реалізацію стратегічної цілі «Посилення економічної конкурентоспроможності регіону» (операційна ціль «Розвиток туристичної сфери») через виконання головних завдань: створення туристичних кластерів; розвиток промислового, зеленого, історичного, фольклорного, подієвого, екстремального видів туризму; розвиток інфраструктури туризму. У Плані реалізації Стратегії розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року визначено, що для розвитку туристичної сфери необхідно створювати екомережі й рекреаційні зони. Але у цього стратегічному документі відсутні заходи зі створення й функціонування об'єктів екотуристичної інфраструктури.

Висновки. На основі викладеного можна визначити основні правові засади, які забезпечать створення й належне функціонування екотуристичної інфраструктури в Дніпропетровській області.

По-перше, це прийняття Закону України «Про сільський зелений туризм», який має регламентувати правові, організаційні та соціально-економічні засади реалізації державної політики у сфері сільського зеленого (екологічного) туризму та включати:

розділ I «Загальні положення» – ст. 1 «Визначення термінів» (сільський зелений (екологічний) туризм, послуги сільського зеленого (екологічного) туризму, суб'єкти екотуристичної діяльності, сільський господар, екотуристична інфраструктура, сільська садиба тощо); ст. 2 «Законодавство України про сільський зелений (екологічний) туризм»; ст. 3 «Особливості діяльності з надання послуг у сфері сільського зеленого (екологічного) туризму»; ст. 4. «Суб'єкти діяльності в сфері сільського зеленого ту-

ризму»; ст. 5 «Особливості й принципи формування й функціонування екотуристичної інфраструктури»; ст. 6 «Облік сільських садиб, які надають послуги у сфері сільського зеленого (екологічного) туризму»;

розділ II «Державна політика та державне регулювання у сфері сільського зеленого (екологічного) туризму» – ст. 7 «Основні напрями державної політики у сфері сільського зеленого (екологічного) туризму. Способи та принципи реалізації державного регулювання в сфері сільського зеленого (екологічного) туризму»; ст. 8 «Органи, що здійснюють регулювання в сфері сільського зеленого (екологічного) туризму»; ст. 9 «Повноваження органів законодавчої, виконавчої влади України та органів місцевого самоврядування в сфері сільського зеленого (екологічного) туризму»; ст. 10 «Програми розвитку сільського зеленого (екологічного) туризму в Україні»; ст. 11 «Фінансове забезпечення державної політики в галузі сільського зеленого (екологічного) туризму»;

розділ III «Організація діяльності у сфері сільського зеленого (екологічного) туризму» – ст. 12 «Механізми інституційного, організаційного й фінансового забезпечення функціонування об'єктів екотуристичної інфраструктури»; ст. 13 «Встановлення категорій сільських садиб»; ст. 14 «Договір про надання послуг у сфері сільського зеленого (екологічного) туризму»; ст. 15 «Права та обов'язки суб'єктів діяльності в сфері сільського зеленого (екологічного) туризму»; ст. 16 «Організаційно-правові форми створення об'єктів екотуристичної інфраструктури»; ст. 17 «Об'єднання сільських господарів»;

розділ IV «Безпека сільського зеленого (екологічного) туризму» – ст. 18 «Принципи безпеки в сфері сільського зеленого (екологічного) туризму»; ст. 19 «Особливості страхування й медичного обслуговування туристів у сфері сільського зеленого (екологічного) туризму»;

розділ V «Контроль за діяльністю у сфері сільського зеленого (екологічного) туризму. Відповідальність за порушення законодавства у сфері сільського зеленого (екологічного) туризму» – ст. 20 «Органи, які уповноважені на здійснення контролю за діяльністю в сфері сільського зеленого (екологічного) туризму»; ст. 21 «Відповідальність за порушення положень цього Закону»; ст. 22 «Порядок розгляду спорів з питань надання послуг сільського зеленого туризму»;

розділ VI «Прикінцеві та перехідні положення».

По-друге, розроблення й затвердження Державної програми сприяння розвитку сільського зеленого (екологічного) туризму, у якій слід прописати інституційні механізми створення й розвитку екотуристичної інфраструктури.

По-третє, доцільно внести зміни й доповнення до Стратегії розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року і Плану заходів з її реалізації у

2021-2023 роках у частині формування екотуристичної інфраструктури на інноваційних засадах, враховуючи його специфічні особливості.

Перспективи подальших досліджень полягають у аналізі стратегічних документів регіонального розвитку на 2021-2027 роки у частині створення екотуристичної інфраструктури та розробленні механізмів інституційного та фінансового забезпечення розвитку цієї інфраструктури в регіонах України з урахуванням їх специфіки.

Література

1. **Годжаева Э. М.** Экономическая эффективность туристской деятельности на современном этапе управления туристскими предприятиями. *Економічний вісник Донбасу*. 2019. № 1(55). С. 124-128. Doi: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2019-1\(55\)-124-128](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2019-1(55)-124-128).
2. **Шелеметьєва Т. В., Зайцева В. М.** Оцінювання соціально-економічного розвитку туризму в Україні як важливий напрям ефективності управління. *Вісник економічної науки України*. 2020. № 1(38). С. 103-108. Doi: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1\(38\).103-108](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1(38).103-108).
3. **Шелеметьєва Т. В., Булатов С. В.** Діяльність туристичних інформаційних центрів: світовий досвід та вітчизняна практика. *Вісник економічної науки України*. 2019. № 2 (37). С. 205-211. Doi: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2019.2\(37\).205-211](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2019.2(37).205-211).
4. **Лукомський О. І.** Сутнісна характеристика сільського зеленого туризму. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2015. № 3(3). С. 147-154.
5. **Кузьо Н. Є., Косар Н. С.** Маркетингове забезпечення розвитку сільського зеленого туризму в Україні. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2017. № 2. С. 369-381. doi: <http://doi.org/10.21272/mmi.2017.2-34>.
6. **Тусєва О. М.** Організаційно-правові заходи забезпечення діяльності у сфері сільського зеленого туризму. *Актуальні питання публічного та приватного права*. 2017. № 2(16). С. 29-34.
7. **Ніколаєв К. Д.** Екологізація та розвиток сільського зеленого туризму в Україні: монографія. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. 153 с.
8. **Безугла Л. С.** Інноваційний розвиток системи екотуризму на засадах функціонування бізнесу. *Бізнес-моделі розвитку національної економіки та підприємницьких структур: сучасні реалії та перспективи*: монографія з міжнародною участю / за ред. Л. М. Савчук, Л. М. Бандоріної. Дніпро: Журфонд, 2018. С. 296-305.
9. **Безугла Л. С.** Розвиток екотуризму на засадах функціонування підприємництва. *Економіка та суспільство*. 2018. № 19. С. 282-286.
10. **Безугла Л. С.** Потенціал розвитку екотуризму за соціально-економічними критеріями. *Теорія та методологія формування інвестиційно-фінансової стратегії розвитку суб'єктів національного господарства*: колективна монографія / за ред. Л. М. Савчук, А. В. Череп. Дніпро: Журфонд. 2019. С. 359-367.
11. **Bezuhla L., Demchuk N.** Development strategy of ecotourism enterprises as a factor of increasing their competitiveness. *Organizational-economic mechanism of management innovative development of economic entities*: collective monograph / edited by M. Bezpartochnyi, in 3 vol. / Higher School Of Social And Economic. Przewosk: WSSG, 2019. Vol. 2. P. 289-297.
12. **Безугла Л. С., Демчук Н. І.** Соціально-економічні аспекти і передумови розвитку підприємств галузі

екотуризму. *Агросвіт*. 2019. № 18. С. 24-28. doi: 10.32702/2306-6792.2019.18.24. 13. **Угода** про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (редакція від 30.11.2015 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (дата звернення: 27.07.2020). 14. **Про туризм**: Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР (із змін., редакція від 13.08.2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр> (дата звернення: 29.08.2020). 15. **Про особисте** селянське господарство: Закон України від 15.05.2003 р. № 742-IV (із змін., редакція від 15.08.2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-15> (дата звернення: 29.08.2020). 16. **Про зайнятість**: Закон України від 05.07.2012 р. № 5067-VI (із змін., редакція від 18.07.2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> (дата звернення: 25.08.2020). 17. **Про прийняття** за основу проекту Закону України про внесення змін до Закону України «Про особисте селянське господарство» щодо розвитку сільського зеленого туризму: Постанова Верховної Ради України від 23.05.2017 р. № 2062-viii. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2062-19> (дата звернення: 14.08.2020). 18. **План** заходів міністерства аграрної політики та продовольства України щодо розвитку сільського зеленого та еногастрономічного туризму на сільських територіях на період до 2020 року: Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 17.04.2019 р. № 216. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-planu-zahodiv-ministerstva-a-grarnoyi-politiki-ta-prodovolstva-ukrayini-shchodo-rozvitku-silskogo-zelenogo> (дата звернення: 29.08.2020).

References

- Gojaeva E. M. (2019). Ekonomicheskaya effektivnost' turistskoy deyatel'nosti na sovremennom etape upravleniya turistskimi predpriyatiyami [The economic efficiency of tourist activities at the present stage of management of tourist enterprises]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Herald of the Donbas*, 1(55), pp. 124-128. Doi: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2019-1\(55\)-124-128](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2019-1(55)-124-128) [in Russian].
- Shelemetieva T. V., Zaitseva V. M. (2020). Assessment of socio-economic development of tourism in Ukraine as important to management effectiveness. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, 1 (38), pp. 103-108. doi: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1\(38\).103-108](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1(38).103-108) [in Ukrainian].
- Shelemetieva T. V., Bulatov S. V. (2019). Activities of tourist information centers: world experience and domestic practice. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, 2 (37), pp. 205-211. doi: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2019.2\(37\).205-211](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2019.2(37).205-211) [in Ukrainian].
- Lukomska O. I. (2015). Sutnisna kharakterystyka silskoho zelenoho turyzmu [Essential characteristics of rural green tourism]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia – Problems and prospects of economics and management*, 3(3), pp. 147-154 [in Ukrainian].
- Kuzo N. Ye., Kosar N. S. (2017). Marketynhove zabezpechennia rozvytku silskoho zelenoho turyzmu v Ukraini [Marketing support of rural green tourism development in Ukraine]. *Marketynh i menezhment innovatsii – Marketing and innovation management*, 2, pp. 369-381. Doi: <http://doi.org/10.21272/mmi.2017.2-34> [in Ukrainian].
- Tuieva O. M. (2017). Orhanizatsiino-pravovi zakhody zabezpechennia diialnosti u sferi silskoho zelenoho turyzmu [Organizational and legal measures to ensure activities in the field of rural green tourism]. *Aktualni pytannia publichnoho ta pryvatnoho prava – Current issues of public and private law*, 2(16), pp. 29-34 [in Ukrainian].
- Nikolaiev K. D. (2016). Ekolohizatsiia ta rozvytok silskoho zelenoho turyzmu v Ukraini [Ecologization and development of rural green tourism in Ukraine]. Kyiv, M. P. Drahomanov National Pedagogical University Publishing House [in Ukrainian].
- Bezuhla L. S. (2018). Innovatsiyni rozvytok systemy ekoturizmu na zasadakh funktsionuvannia biznesu [Innovative development of the ecotourism system on the basis of business functioning]. *Biznes-modeli rozvytku natsionalnoi ekonomiky ta pidpriemnytskykh struktur: suchasni realii ta perspektyvy: monohrafiia z mizhnarodnoiu uchastiu – Business models of national economy development and business structures: modern realities and prospects: a monograph with international participation*. (Pp. 296-305). Dnipro. Zhurfond [in Ukrainian].
- Bezuhla L. S. (2018). Rozvytok ekoturizmu na zasadakh funktsionuvannia pidpriemnytstva [Development of ecotourism on the basis of business functioning]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, 19, pp. 282-286 [in Ukrainian].
- Bezuhla L. S. (2019). Potentsial rozvytku ekoturizmu za sotsialno-ekonomichnymy kryteriiamy [Potential of ecotourism development according to socio-economic criteria]. *Teoriia ta metodolohiia formuvannia investytsiino-finansovoi stratehii rozvytku subiektiv natsionalnoho hospodarstva – Theory and methodology of formation of investment-financial strategy of development of subjects of national economy*. (Pp. 259-367). Dnipro, Zhurfond [in Ukrainian].
- Bezuhla L., Demchuk N. (2019). Development strategy of ecotourism enterprises as a factor of increasing their competitiveness. *Organizational-economic mechanism of management innovative development of economic entities*. Przewosk, WSSG. Vol. 2. P. 289-297.
- Bezuhla L. S., Demchuk N. I. (2019). Sotsialno-ekonomichni aspekty i peredumovy rozvytku pidpriemstv haluzi ekoturizmu [Socio-economic aspects and prerequisites for the development of enterprises of the ecotourism industry]. *Ahrosvit – Agrosvit*, 18, pp. 24-28. doi: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2019.18.24> [in Ukrainian].
- Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, on the other hand (as amended on 30.11.2015). Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011 [in Ukrainian].
- On tourism: Law of Ukraine of 15.09.1995 № 324/95-VR (as amended, version of 13.08.2020). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр> [in Ukrainian].
- On personal peasant economy: Law of Ukraine of 15.05.2003 № 742-IV (as amended, version of 15.08.2020). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-15> [in Ukrainian].

16. On employment: Law of Ukraine of 05.07.2012 № 5067-VI (as amended, version of 18.07.2020). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> [in Ukrainian].

17. On the adoption of the draft Law of Ukraine on Amendments to the Law of Ukraine "On Personal Farming" on the development of rural green tourism: Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine of 23.05.2017 № 2062-VIII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2062-19> [in Ukrainian].

18. Action plan of the Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine on the development of rural green and enogastronomic tourism in rural areas for the period up to 2020: Order of the Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine dated April 17, 2019 № 216. Retrieved from <https://agro.me.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-planu-zahodiv-ministerstva-agrarnoyi-politiki-ta-prodovolstva-u-krayini-shchodo-rozvitku-silskogo-zelenogo> [in Ukrainian].

Безугла Л. С. Нормативно-правове регулювання розвитку екотуристичної інфраструктури в регіоні

У статті проаналізовано й узагальнено чинну законодавчу та нормативно-правову базу, яка регулює розвиток сільського зеленого (екологічного) туризму в Україні. Встановлено, що у законодавчих і нормативно-правових актах відсутні формулювання термінів «екотуристична діяльність» і «екотуристична інфраструктура», не прописано загальних засад функціонування та розвитку екотуристичної інфраструктури як складової туристичної системи на національному й регіональному рівнях, не визначено належних інституційних умов формування об'єктів екотуристичної інфраструктури в регіонах.

Виявлено, що у більшості стратегічних програм у різних сферах розвитку Дніпропетровської області не зазначено про формування екотуристичної інфраструктури як ключової складової регіональної системи туристичного бізнесу, а також не розроблено фінансовий механізм реалізації її функціонування із залученням нетрадиційних джерел інвестування й фінансових інструментів, у тому числі за рахунок публічно-приватного партнерства. У Плані реалізації Стратегії розвитку Дніпропетровської області недостатньо уваги приділено реалізації заходів зі сприяння створенню та інтенсивному функціонуванню об'єктів екотуристичної інфраструктури. Надано пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правового регулювання розвитку екотуристичної інфраструктури в регіоні.

Ключові слова: регіональна економіка, екотуризм, екотуристична діяльність, екотуристична інфраструктура, правові засади, нормативно-правове регулювання, інституційні умови, механізми, фінансове забезпечення.

Bezuhla L. Legal Regulation of Ecotourism Infrastructure Development in the Region

The article analyzes and summarizes the current legislative and regulatory framework governing the development of rural green (ecological) tourism in Ukraine. It is established that in legislative and normative legal acts there are no formulations of the terms "ecotourism activity" and "ecotourism infrastructure". The general principles of

functioning and development of ecotourism infrastructure as a component of the tourist system at the national and regional levels are not prescribed. Appropriate institutional conditions for the formation of ecotourism infrastructure in the regions have not been determined.

It was found that most strategic programs in various areas of development of Dnipropetrovsk region do not mention the formation of ecotourism infrastructure as a key component of the regional system of tourism business, and did not develop a financial mechanism for its operation with non-traditional sources of investment and financial instruments, including public-private partnership. The Implementation Plan of the Development Strategy of Dnipropetrovsk region does not pay enough attention to the implementation of measures to promote the creation and intensive operation of ecotourism infrastructure. Proposals for improving the legal regulation of ecotourism infrastructure development in the region are provided.

Keywords: regional economy, ecotourism, ecotourism activity, ecotourism infrastructure, legal bases, legal regulation, institutional conditions, mechanisms, financial provision.

Безуглая Л. С. Нормативно-правовое регулирование развития экотуристической инфраструктуры в регионе

В статье проанализирована и обобщена действующая законодательная и нормативно-правовая база, регулирующая развитие сельского зеленого (экологического) туризма в Украине. Установлено, что в законодательных и нормативно-правовых актах отсутствуют формулировки терминов «экотуристическая деятельность» и «экотуристическая инфраструктура», не прописано общих принципов функционирования и развития экотуристической инфраструктуры как составляющей туристической системы на национальном и региональном уровнях, не определены надлежащие институциональные условия формирования объектов экотуристической инфраструктуры в регионах.

Вывявлено, что в большинстве стратегических программ в разных сферах развития Днепропетровской области не сказано о формировании экотуристической инфраструктуры как ключевой составляющей региональной системы туристического бизнеса, а также не разработан финансовый механизм реализации ее функционирования с привлечением нетрадиционных источников инвестирования и финансовых инструментов, в том числе за счет публично-частного партнерства. В Плане реализации Стратегии развития Днепропетровской области недостаточно уделено внимания реализации мероприятий по содействию созданию и интенсивному функционированию объектов экотуристической инфраструктуры. Даны предложения по совершенствованию нормативно-правового регулирования развития экотуристической инфраструктуры в регионе.

Ключевые слова: региональная экономика, экотуризм, экотуристическая деятельность, экотуристическая инфраструктура, правовые основы, нормативно-правовое регулирование, институциональные условия, механизмы, финансовое обеспечение.

Стаття надійшла до редакції 31.08.2020

Прийнято до друку 15.09.2020